

My Neighbor Totoro (โทโทโร่เพื่อนบ้านของฉันท)

ชื่อเมื่อฉายในประเทศไทย :

โทโทโร่ เพื่อนรัก

ปีที่ฉาย : ๒๕๓๑

ประเภทหนัง : อนิเมชัน

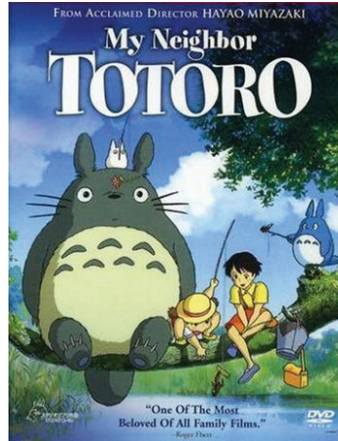
ผู้กำกับ : ฮายาโอะ มิยาซากิ

(Hayao Miyazaki)

ความยาวภาพยนตร์ : ๘๓ นาที

ผู้ผลิต : Ghibli Studio

ภาษา : ภาษาญี่ปุ่น คำบรรยายไทย หรือ พากย์ไทย

เป็นภาพยนตร์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวมิตรภาพระหว่างโทโทโร่ ผีผู้ดูแลป่าและเด็กหญิง ๒ พี่น้อง คือ ซัทสึกิ พี่สาว และเมย์ น้องสาว ครอบครัวของเด็กหญิงทั้งสอง ซึ่งมีพ่อและแม่เพิ่งย้ายบ้านจากโตเกียวมาอยู่บ้านใหม่ในเมืองเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในชนบท ซึ่งอยู่ใกล้กับโรงพยาบาลที่แม่ของเด็กทั้งสองต้องพักรักษาตัวอยู่ บ้านที่เด็กหญิงย้ายมาอยู่นั้น เป็นบ้านไม้สองชั้นค่อนข้างเก่าที่แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติเขียวขจี ท้องทุ่งกว้างและต้นไม้ใหญ่มากมาย วันหนึ่งขณะที่พ่อกำลังเตรียมการสอนที่มหาวิทยาลัย ซัทสึกิพี่สาวของเมย์ไปโรงเรียน เมย์จึงเล่นอยู่คนเดียวตามลำพังที่บ้านและได้พบกับภูติหรือผีรักษาป่าตัวน้อยที่กำลังถือถุงลูกโอ๊คเดินออกจากบ้านของเมย์โดยบังเอิญ เธอเดินตามผีดูแลป่าตัวเล็ก ๆ เพื่อตามเก็บลูกโอ๊คที่พวกเขาทำตกเอาไว้โดยที่

ผีน้อยทั้งสองไม่รู้ตัวว่าเมย์นั้นมองเห็น จนกระทั่งพบว่าเมย์กำลังเดินตามพวกเขาอย่างตั้งใจ ทำให้ผีตัวน้อยวิ่งหนีเข้าอุโมงค์ต้นไม้ เมย์วิ่งตามไปจนทำให้ตกลงไปในอุโมงค์ต้นไม้และได้พบกับผีผู้ดูแลป่า หรือโทโทโร่ที่กำลังนอนอยู่ในโพรงไม้ใหญ่ เมย์หายเข้าไปในโพรงไม้นั้นอยู่นานจนเผลอหลับไป เมย์หายไบนานจนพ่อและซัทสึก็ได้ช่วยกันตามหารอบ ๆ บ้าน จนพบว่าเธอกำลังนอนหลับอยู่ในอุโมงค์ต้นไม้ใกล้ ๆ บ้านนั่นเอง

หลังจากที่เมย์ได้พบกับโทโทโร่ในวันนั้น เธอพยายามเล่าให้พ่อและพี่สาวฟังว่าเธอได้พบกับโทโทโร่ ซึ่งเป็นสัตว์ขนปุยตัวใหญ่ยักษ์ที่อาศัยอยู่ในต้นไม้ใหญ่ ทำให้พ่อของเธอคิดว่าเมย์น่าจะได้พบกับผีผู้ดูแลป่าไม้ ซึ่งเป็นความเชื่อของชาวญี่ปุ่น (ในภาพยนตร์) ซึ่งคนที่ จะพบผีผู้ดูแลป่าไม้ได้ส่วนใหญ่จะเป็นเด็ก ๆ

ในวันหนึ่งฝนตกลงมาอย่างหนัก ซัทสึกิและน้องสาวจึงพากันนำร่มไปรอฟอกกลับจากมหาวิทยาลัยที่ป้ายรถทางเข้าหมู่บ้าน ซัทสึกิรออยู่นานจนน้องสาวเริ่มง่วง เธอจึงให้น้องขี่หลังนอน ในระหว่างที่รอรถโดยสารของพ่อ ซัทสึกิได้พบกับโทโทโร่ที่เดินออกมาจากป่า เมื่อซัทสึกิได้เห็นโทโทโร่จึงมอบร่มเพื่อให้กับฝน และโทโทโร่จึงมอบถุงที่บรรจุด้วยลูกโอ๊คเป็นการตอบแทนแก่ซัทสึกิก่อนที่เขาจะนั่งรถเมล์จากไป หลังจากนั้นรถโดยสารของพ่อก็จอดลงที่ป้ายรถพอดี จากเหตุการณ์ที่ได้พบกับโทโทโร่เธอและน้องสาวรู้ดีใจมาก จึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้พ่อฟัง

จากการพบกันโดยบังเอิญก่อให้เกิดเป็นมิตรภาพที่ดีต่อกัน จนวันหนึ่งในขณะที่พ่อไปทำงานที่มหาวิทยาลัย ซัทสึกิได้รับข่าวร้ายเรื่องแม่จากโรงพยาบาล ทำให้เกิดความกังวลใจ เป็นเหตุให้ซัทสึกิพี่สาวคิดว่าเมย์น้องสาว และด้วยความเป็นห่วงแม่ เมย์จึงตัดสินใจไปหาแม่เพียงลำพังและหลงทางในที่สุด

สุดท้ายซัทส์ก็จึงออกตามหาเมย์ด้วยความช่วยเหลือจากคนในหมู่บ้าน และไปขอความช่วยเหลือจากโทโทรให้ช่วยตามหาน้องสาว ทำให้โทโทรนำรถแมวให้ซัทส์กิน้ำไปตามหาน้องสาวจนพบกันและพาไปเยี่ยมแม่ที่โรงพยาบาลได้ในที่สุด

▶ สิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านการชมภาพยนตร์

นักเรียนจะได้ซึมซับบรรยากาศ วิถีชีวิตชนบท และความเชื่อดั้งเดิมของคนในประเทศญี่ปุ่นผ่านการชมภาพยนตร์เรื่องโทโทร เพื่อนรัก ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นถึงประเทศญี่ปุ่นชนบทเมื่อหลายสิบปีก่อน ที่ได้แฝงแง่คิดให้เด็กนักเรียนได้รู้จักถึงความสำคัญของครอบครัว ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว และระหว่างคนในชุมชน การอดกลั้น การให้อภัย การขอโทษ รวมถึงกระตุ้นให้เกิดความรักต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

▶ ประเด็นที่นำมาพูดคุย

๑. บรรยากาศวิถีชีวิต ครอบครัวและชุมชนของชาวญี่ปุ่นชนบทที่เห็นได้จากภาพยนตร์

๒. สิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรมญี่ปุ่นในภาพยนตร์ เช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร การดำรงชีวิต ความเชื่อเรื่องภูติ ผี วิญญาณในสังคมญี่ปุ่น เป็นต้น

๓. ความคล้ายและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและญี่ปุ่น

๔. ได้เรียนรู้แง่คิดต่าง ๆ ที่แฝงไว้ในภาพยนตร์เพื่อให้เด็กได้รู้จักถึงความรับผิดชอบ ความขยันขันแข็ง การช่วยเหลือตัวเอง และการส่งเสริมให้รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นภาพบรรยากาศความอบอุ่นของครอบครัวที่แสดงถึงความรักและการดูแลซึ่งกันและกัน แม้ว่าซัทสึกิจะเป็นเด็กที่ยังอยู่ในวัยเรียน เธอยังไม่โตมากพอที่จะออกไปทำงานช่วยเหลือครอบครัว แต่ซัทสึกิถูกเลี้ยงดูให้มีหน้าที่รับผิดชอบในฐานะพี่สาวในยามที่คุณแม่ต้องนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล และคุณแม่ต้องออกทำงานนอกบ้าน เช่น ทำอาหาร ทำงานบ้าน เป็นต้น เธอจึงเป็นเด็กที่จำเป็นต้องแบกรับความรับผิดชอบสูงและเป็นผู้ใหญ่เกินตัว และการที่ต้องดูแลน้องเล็กแทนพ่อแม่และแม่ทำให้สองพี่น้องมีความสนิทสนมกันมาก

นอกจากนี้เนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องนี้ยังแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศของหมู่บ้านแถบชนเมือง ที่เต็มไปด้วยทุ่งนา ต้นไม้ และลำธาร มีวิถีชีวิตแบบชาวชนบทของประเทศญี่ปุ่น ผู้คนส่วนใหญ่ดำรงชีวิตด้วยการทำเกษตรกรรม อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันซึ่งมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บ้านของซัทสึกิและเมย์ได้รับความช่วยเหลืออยู่เสมอ โดยเฉพาะคุณแม่ย้ายเพื่อนบ้านที่มักช่วยดูแลในช่วงที่คุณแม่ของเด็กทั้งสองไปทำงานที่มหาวิทยาลัย เช่น ช่วยเก็บกวาดบ้าน หุงข้าว เก็บผ้า หรือแม้แต่พาเด็ก ๆ ไปเล่นที่สวนของเธอ เพื่อให้เด็กทั้งสองคลายความเหงาจากการอยู่ห่างแม่ที่ยังนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลรวมถึงตอนที่เมย์หายตัวไป คุณแม่และชาวบ้านได้มารวมตัวกันเพื่อค้นหาเมย์ แสดงให้เห็นถึงความรักและเอื้ออาทรต่อกันในชุมชนชนบทของญี่ปุ่น (ในภาพยนตร์) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับสังคมที่พึ่งพาอาศัยกันของ

ประเทศไทย

โทโทโร่เพื่อนรัก มีการนำเสนอที่แฝงไปด้วยวัฒนธรรมญี่ปุ่นแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความคิดต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่น เช่น ภาษา ที่อยู่อาศัย การรับประทานอาหาร การดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ หรือความเชื่อเกี่ยวกับภูติผีวิญญาณ เป็นต้น

ประเทศญี่ปุ่นมีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ภาษาญี่ปุ่นจึงเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร และมีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นเครื่องแต่งกายแบบญี่ปุ่น อาหารญี่ปุ่น แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม หรือแนวความคิดทางศาสนาหรือลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิมจนกลายเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาขินโต ศาสนาพุทธ และความเชื่อในลัทธิขงจื้อ

นักเรียนจะได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นผ่าน การชมภาพยนตร์ สามารถอธิบายจากสิ่งที่พบเห็น เปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและญี่ปุ่นได้ เช่น ชาวญี่ปุ่นใช้ ภาษาญี่ปุ่นในการสื่อสาร นักเรียนจะได้เห็นซัทสึกิเขียนจดหมายถึงคุณแม่ ด้วยอักษรภาษาญี่ปุ่น หรือภาพของบ้านหรือที่อยู่อาศัยของชาวญี่ปุ่น การ รับประทานอาหาร รวมไปถึงเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการดำรงชีวิต อาทิ ชาวญี่ปุ่นใช้ตะเกียบในการรับประทานอาหาร การทำข้าวกล่อง มีการแชร์อาหาร ร่วมกันในอ่างอาบน้ำ การทักทายหรือแสดงการขอบคุณของชาวญี่ปุ่นใช้การ โค้งคำนับ เป็นต้น แต่ในขณะที่เดียวกันวัฒนธรรมของญี่ปุ่นก็มีความใกล้เคียง กับของประเทศไทย เช่น รับประทานอาหารข้าวเป็นอาหารหลัก การทำเกษตรกรรม การร่วมแรงร่วมใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปันกันในกลุ่มชน เป็นต้น

จากพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิมที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาชินโต ศาสนา พุทธนิกายเซน และลัทธิขงจื้อ จะเห็นได้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้สื่อให้เห็นถึงความ สัมพันธะระหว่างคนและธรรมชาติ บรรยากาศที่สวยงามของบ้านเมืองชนบท ของญี่ปุ่นที่แวดล้อมไปด้วยต้นไม้ใหญ่ รมรื่น ผู้คนต่างถ้อยทีถ้อยอาศัยกับ ธรรมชาติ มีผู้ดูแลป่าไม้ที่นารักอย่างโทโทโร่ ซึ่งแฝงแนวความคิดให้เด็ก รักต้นไม้และธรรมชาติ การส่งเสริมให้คนรักธรรมชาตินั้นแสดงให้เห็นอยู่ใน หลากฉาก เช่น เมย์และซัทสึกินำลูกไอ้คิที่ได้จากโทโทโร่มาปลูกในแปลงดิน หน้าบ้าน ในความฝันนั้น โทโทโร่และภูติตัวน้อยอีกสองตัว มาช่วยทำให้ ลูกไอ้คินั้นกลายเป็นต้นไม้ใหญ่ แผ่กิ่งก้านไปทั่วทั้งบริเวณบ้านจนร่มครึ้ม ภาพ นี้แสดงให้เห็นถึงพลังของธรรมชาติ และต้องการให้เด็ก ๆ ช่วยกันดูแลรักษา ต้นไม้ ไม่ตัดไม้ทำลายป่า เมื่อผู้คนอนุรักษ์ป่าไม้หรือธรรมชาติให้สมบูรณ์ ธรรมชาติก็จะเอื้อเฟื้อให้ความร่มเย็นกับมนุษย์เช่นเดียวกัน

▶ ประเด็นคำถาม

- ตัวละครสำคัญของภาพยนตร์เรื่องนี้มีใครบ้าง
- วัฒนธรรมญี่ปุ่นที่พบเห็นในภาพยนตร์มีอะไรบ้าง
- วิถีชีวิต ความคิดและการกระทำของคนญี่ปุ่นคล้ายและแตกต่างจาก

ไทยมีอะไรบ้าง ทำไม ?

- ข้อคิดที่ได้จากภาพยนตร์เรื่องนี้/เรื่องนี้สอนอะไรกับเราบ้าง

▶ กิจกสส

สำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาตอนต้น เป็นช่วงวัยที่สามารถเขียนหนังสือได้บ้างแล้ว เพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น จึงแบ่งกิจกรรมออกเป็น ๒ ส่วนคือ กิจกรรมแรกเป็นการถาม-ตอบ โดยให้นักเรียนยกมือเพื่อแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นำมาพูดคุยหลังจากชมภาพยนตร์ ด้านหน้าเวทีกิจกรรม และกิจกรรมส่วนที่ ๒ คือ การตอบคำถามลงในการ์ด ๔ ช่อง (ดังรูปตัวอย่าง)

ช่องที่ ๑ : ช่องสำหรับเขียนข้อมูลนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล ระดับชั้น โรงเรียน วันที่เข้าร่วมกิจกรรม และเลขที่นั่งในโรงภาพยนตร์

ช่องที่ ๒ : ตัวละครที่ชื่นชอบมากที่สุด เพราะอะไร

ช่องที่ ๓ : วัฒนธรรมญี่ปุ่นที่พบเห็นในภาพยนตร์

ช่องที่ ๔ : ข้อคิดที่ได้จากภาพยนตร์เรื่องโทโทโร่เพื่อนรัก

ชื่อ-นามสกุล ๑	
ชั้น	วันที่
โรงเรียน	เลขที่นั่ง
๒) ตั๋วละครที่ชื่นชอบ	๔
๓	

My Neighbor TOTORO

► พลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนได้เห็นภาพจำลองบรรยากาศวิถีชีวิต ครอบครัวและชุมชนของชาวญี่ปุ่นชนบท

๒. นักเรียนได้รู้จักวัฒนธรรมญี่ปุ่นผ่านการชมภาพยนตร์ เช่น เช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร การดำรงชีวิต ความเชื่อเรื่องภูติ ผี วิญญาณในสังคมญี่ปุ่น เป็นต้น

๓. นักเรียนสามารถแยกแยะถึงความคล้ายและความต่างระหว่างวัฒนธรรมญี่ปุ่นและไทย

๔. นักเรียนได้เห็นถึงแง่คิดต่าง ๆ ที่แฝงไว้ในภาพยนตร์เพื่อให้เด็กได้รู้จักถึงความรับผิดชอบ ความขยันขันแข็ง การช่วยเหลือตัวเอง ความเห็นอกเห็นใจกัน และการส่งเสริมให้รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

► ปัญหาที่พบและวิธีแก้ไข

๑ นักเรียนบางส่วนยังไม่รู้จักประเทศญี่ปุ่น

วิธีแก้ไขปัญหา ก่อนเริ่มชมภาพยนตร์ ผู้ดำเนินกิจกรรมควรให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นพอสังเขป เช่น ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ที่ใด อยู่ในทวีปใด หรือข้อมูลพื้นฐานของประเทศ เป็นต้น

๑ นักเรียนบางส่วนอาจจะยังไม่เข้าใจคำว่าวัฒนธรรม หรือไม่
สามารถบอกได้ว่าสิ่งใดคือวัฒนธรรม

วิธีแก้ไขปัญหา ผู้ดำเนินกิจกรรมควรมีการอธิบายความหมายของคำว่าวัฒนธรรม อย่างง่าย ๆ เพื่อปูพื้นฐานก่อนกิจกรรมถามตอบในประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ เพื่อให้นักเรียนได้สังเกตเห็น และเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนนำมาใช้ในการตอบคำถามได้ เช่น วัฒนธรรม หรือ พัฒนา แปลว่า ความก้าวหน้า เจริญงอกงาม ดีขึ้น ธรรม แปลว่า ความเป็น วัฒนธรรมจึงแปลว่า ความเป็นที่ก้าวหน้า ที่ดี ที่เจริญ อะไรก็ตามที่เป็นความเป็นไปที่ดี ที่เจริญ ที่งาม ก็เป็นวัฒนธรรม แต่อะไรที่ก้าวหน้า ที่เจริญ แสดงว่ามันไม่ได้หยุดนิ่ง ความเป็นก็ได้หยุดนิ่ง เพราะมันตั้งอยู่บนกาลหรือเวลา หรือการเคลื่อนที่ ดังนั้นวัฒนธรรมจึงไม่หยุดนิ่งตายตัว จึงเปลี่ยนแปลงได้ อะไรที่อดีตในอดีตอาจจะไม่ดีในปัจจุบัน อะไรที่อดีตไม่ดีในปัจจุบัน อาจจะดีในอนาคต